

Reizend voorzitter Arie Kraaijeveld

“Met klagen komen we er niet”

De HTS moet terug. Transport is belangrijk, maar industrie niet minder. Prepensioen is flauwekul. Kinderen een beroep laten kiezen als ze vijftien zijn is misdadig. Water moet wereldwijd een commodity worden. Verdonk had gevangenisdirecteur moeten blijven. Drs. Arie Kraaijeveld houdt van controversiële uitspraken. Ook al is hij net AOW'er hij weet nog niet van wijken: actief op diverse fronten in diverse functies. Onderweg van de ene afspraak naar de andere treffen we elkaar aan de rand van de voormalige Zuiderzee. In de lounge van een health resort.

Hij maakt een relaxte indruk: “Weet je wat het is, ik voel niet meer die druk van de media. Bij de FME moest ik voortdurend op m'n woorden letten. Alles wat ik zei moest ik kunnen verantwoorden. En als er iets gebeurde in de sector, was ik als aanvoerder het aanspreekpunt. Wat dat betreft heb ik het nu makkelijker. Heel veel leuke contacten, en vaak onderweg. Ik ben nu reizend voorzitter geworden. Voor veel mensen houdt het leven als ze met pensioen gaan op. Ze vallen in een gat. Dat is niet goed voor hun lichaam, dat spanning gewend was. Vind je het gek dat ze klachten krijgen. Een van de laatste dingen die ik bewerkstelligd heb bij de FME is de flexibele pensioenleeftijd. Men mag die zelf bepalen, ergens tussen de 55 en de 70. Nou, als je bij die eerste leeftijd stopt, dan kom je er al gauw achter dat je niet veel in je handje krijgt. Kortom, de AOW-leeftijd hoeft niet per se de pensioenleeftijd te zijn. Als bedrijven erin zouden slagen om alle bètatechnici van 55 jaar en ouder tot hun 65ste te laten doorwerken, neemt het arbeidsaanbod van bètatechnisch opgeleiden met maar liefst zeven procent toe. Kun je nagaan als ze tot hun 70ste doorgaan...”

Onze ontmoeting valt halverwege de eerste twee voetbalwedstrijden van Nederland tijdens het EK. Maar ook temidden van nationaal onbehagen: stakende buschauffeurs en vrachtwagens die snelwegen willen blokkeren. Twee uitersten volgens Arie Kraaijeveld. Nederland als land van klagers en ons land als een volk dat uit zijn dak gaat. “Dat eerste is vreemd, want het gaat gewoon goed met onze economie. Dat tweede is onze gezamenlijke uitlaatklep. Maar de grondtoon daarvan, een positieve instelling, die moeten vasthouden ook als dat voetbal weer voorbij is. Met klagen komen we er niet.”

Afkalving

Kraaijeveld, die zichzelf als links-liberaal bestempelt, vervolgt: “Dat laatste komt voor een deel door de afkalving van de oude stromingen: christelijk, liberaal en socialistisch. Elk is versnipperd tot meerdere richtingen. Daar valt moeilijk beleid mee te maken. Door die verbrokkeling komt de democratie in gevaar. Het doet me denken aan een jeugdervaring. Ik was veertien en een keer op bezoek bij familie in Sliedrecht. Als er een nieuwe dominee kwam, dan werd die tegen het licht gehouden van zijn voorganger. Was hij niet goed genoeg kwam er binnen de kortste keren een nieuwe richting. Dat zie je nu in een groter verband in ons land gebeuren. We moeten oppassen voor leiders en afsplitsingen. Neem Verdonk. Ze lapt de normale democratische fatsoensregels aan haar laars. Het debat en het gedrag wordt grover. Dat heeft zijn weerslag in de samenleving.”

Commodity

Een van de terreinen waar Kraaijeveld zijn diensten inbrengt is het Netherlands Water Partnership. Het verband, dat geen branchevereniging is, bestaat 10 jaar. Sinds 2004 is hij voorzitter van deze grote groep bedrijven die zich met water bezighouden.

“We vormen een verzameling partijen uit de publieke sector, de ingenieursbureaus en de natte aannemers. Die laatste zijn gewend om over de grenzen heen te kijken, maar de waterleidingbedrijven bijvoorbeeld niet. Daar komt verandering in. We zijn met twee innovatieprogramma’s gestart: deltattechnologie en drinkwatervoorziening. Het is van belang voor ontwikkelingslanden dat ze kennis maken met onze deskundigheid op dat gebied. Twee miljard mensen hebben geen goede afvalwater- of drinkwatervoorzieningen. Daar valt dus nog genoeg werk te verzetten. Water moet je net als elektriciteit en gas als een commodity zien. Evidens en Vitens zijn nu als eerste begonnen hun knowhow te exporteren, samen met Norit dat weer sterk is in waterzuivering. Ons imago wordt dus niet alleen bepaald door de baggerindustrie als het om water gaat. De cluster vormt een platform om water in een breed perspectief te plaatsen. En met Willem-Alexander als voortrekker hebben we de wind in de zeilen.”

Bepalende factor

Een ander probleem waar Kraaijeveld zich over buigt is het gebrek aan belangstelling voor technische beroepen. Vanaf 2006 is hij voorzitter van het Betaplatform Techniek en sinds begin dit jaar van het Innovatieplatform Twente.

“Als je kinderen op jonge leeftijd laat kiezen, dan hebben ze het idee dat ze al gauw in een doodlopende steeg terechtkomen. Het onderwijs met zoveel mogelijkheden is enorm doolhof als je moet kiezen welke kant je op wilt. Waar het eigenlijk op aankomt is enthousiaste docenten techniek. Zij vormen de bepalende factor voor hun keuze. Ook al zijn de leerlingen niet eens heel goed in natuurkunde of wiskunde, door het enthousiasme van de docent krijgt hun keuze een andere wending. Dat heeft meer effect dan een miljoenen verslindende campagne om jongelui de juiste kant op te duwen. Aan de andere kant is het ook zo dat een keuze nooit definitief hoeft te zijn. Neem 100 mensen en vergelijk hun opleidingsprofiel met wat ze uiteindelijk geworden zijn. Een en al verwondering over het verloop van al die levens. Ik kijk alleen maar naar mezelf. Mensen kunnen meer dan ze op basis van hun keuze verwachten. Daarnaast moeten de randvoorwaarden verbeterd worden. In dat opzicht zou het goed als de zelfstandige HTS terugkomt. Dat schept helderheid. Ook financieel is dat beter. Directies krijgen elk jaar een som geld. Omdat een technische opleiding duurder is door allerlei faciliteiten komt daar van lieverlee helaas minder geld voor beschikbaar. Een vicieuze cirkel die we hoognodig moeten doorbreken.”

(in kader)

Wie is Arie Kraaijeveld?

Begonnen in het onderwijs als leraar scheikunde kwam Arie Kraaijeveld (1943) na een aantal jaar bij de FME terecht. In eerste instantie had hij daar onderwijs in zijn portefeuille. De laatste zeven jaar van de 25 jaar was hij voorzitter/algemeen directeur van de Vereniging FME-CWM, de belangenorganisatie van de metaalnijverheid. Na zijn vertrek in 2005 nam hij diverse functies op zich als voorzitter. Van het Nationaal Lucht- en Ruimtevaart Laboratorium, van Netherlands Water Partnership, van Betaplatform Techniek, van de Stichting Financiële Dienstverlening en sinds begin dit jaar van Innovatieplatform Twente. Verder zit hij in een aantal besturen, waaronder Netherlands Industrial Fighter Replacement Platform (NIFARP). Daarnaast is hij commissaris bij een stuk of vijf bedrijven, waaronder

Thales. Hij vult zijn dagen met voorzitten en reizen, waarvan het laatste regelmatig over de landsgrenzen. Onder andere als metgezel van kroonprins Willem Alexander, laatstelijk naar de internationale wereldwatertentoonstelling in Zaragoza, Spanje.